YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
5 päivänä maaliskuuta 1998 *

Asiassa C-160/96,

jonka Sozialgericht Karlsruhe (Saksa) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Manfred Molenaar ja

Barbara Fath-Molenaar

vastaan

Allgemeine Ortskrankenkasse Baden-Württemberg

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 6 artiklan ja 48 artiklan 2 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat C. Gulmann, H. Ragnemalm, M. Wathelet ja R. Schintgen sekä tuomarit

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), G. Hirsch, P. Jann, L. Sevón ja K. M. Ioannou,

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Manfred Molenaar ja Barbara Fath-Molenaar, edustajanaan asianajaja S. de Witt, Freiburg,

— Allgemeine Ortskrankenkasse Baden-Württemberg, edustajanaan Rechtsassessor, Justiziar K. Hirzel,

— Saksan hallitus, asiamiehenään liittovaltion talousministeriön Ministerialrat E. Röder,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään Univ. Doz. DDr. M. Potacs, Bundeskanzleramt,

— Ruotsin hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön EU-asioita hoitavan oikeudellisen yksikön päällikkö L. Nordling,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja P. Hillenkamp ja oikeudellisen yksikön virkamies M. Patakia,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Manfred Molenaarin ja Barbara Fath-Molenaarin, edustajanaan asianajaja W. Schirp, Freiburg, Allgemeine Ortskrankenkasse Baden-Württembergin, edustajanaan K. Hirzel, Saksan hallituksen, asiamiehenään E. Röder, Itävallan hallituksen, asiamiehenään Magister G. Hesse, Bundeskanzleramt, ja komission, asiamiehenään P. Hillenkamp, 8.10.1997 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 9.12.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Sozialgericht Karlsruhe on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 28.3.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 13.5.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen EY:n perustamissopimuksen 6 ja 48 artiklan tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat toisaalta Alankomaiden kansalainen Manfred Molenaar ja Saksan kansalainen Barbara Fath-Molenaar ja toisaalta Allgemeine Ortskrankenkasse Baden-Württemberg (jäljempänä AOK) ja joka koskee näiden henkilöiden oikeutta saada etuuksia hoidon tarpeen kattamiseksi saksalaisen sosiaalivakuutuksen (jäljempänä hoitovakuutus) perusteella.

3 Tämä vakuutusmuoto perustettiin 1.1.1995 alkaen *Pflegeversicherungsgesetz*illä (hoidon tarpeen kattavasta sosiaalivakuutuksesta annettu laki, jäljempänä laki),

josta tuli *Sozialgesetzbuch*in (Saksan sosiaaliturvalaki, jäljempänä SGB) XI osasto. Vakuutuksen tarkoituksena on kattaa kustannukset, jotka aiheutuvat vakuutettujen henkilöiden hoidon tarpeesta eli heidän tarpeestaan turvautua pysyvästi muiden henkilöiden apuun suoriutukseen jokapäiväisistä toiminnoista (henkilökohtaisesta hygieniasta, ravinnosta, liikkumisesta, asunnosta huolehtimisesta ——).

4 Kaikilla vapaaehtoisen tai pakollisen sairausvakuutuksen mukaan vakuutetuilla henkilöillä on lakiin perustuva velvollisuus suorittaa vakuutusmaksuja hoitovakuutusjärjestelmään.

5 Hoitovakuutus antaa ensinnäkin oikeuden etuuksiin, joiden tarkoituksena on kattaa kolmansien henkilöiden suorittamasta kotihoidosta aiheutuneet kulut. Nämä niin sanotut kotihoitoetuudet, joiden suuruus riippuu asianomaisen henkilön tarvitseman hoidon määrästä, voidaan etuudensaajan valinnan mukaan saada joko hyväksyttyjen laitosten hoitopalveluina tai kuukausittaisena avustuksena eli niin sanottuna hoitoavustuksena, eli etuudensaaja voi valita terveydentilaansa nähden soveliaimman tukimuodon.

6 Toiseksi vakuutetulla on hoitovakuutuksen perusteella oikeus korvaukseen hoidosta asuntoloissa tai hoitolaitoksissa, avustuksiin sijaisen hankkimiseksi vakuutetusta tavallisesti huolehtivalle henkilölle tämän lomakausina, avustuksiin ja korvauksiin, jotka kattavat vakuutetun hoidon tarpeesta johtuvat erilaiset kustannukset, kuten erityisvarusteiden ostosta ja asennuksesta sekä asunnon muutostöiden suorittamisesta aiheutuvat kustannukset.

7 Hoitovakuutus kattaa lisäksi tietyin edellytyksin vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutusmaksut sekä vakuutettua avustavan kolmannen henkilön tapaturmavakuutusmaksut.

8 SGB:n XI osaston 34 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan hoitovakuutukseen perustuvien etuuksien saaminen edellyttää, että vakuutettu asuu Saksassa.

9 Manfred Molenaar ja Barbara Fath-Molenaar tekevät palkattua työtä Saksassa, mutta asuvat Ranskassa. Heillä on molemmilla vapaaehtoinen sairausvakuutus Saksassa, ja heidät on vakuutettu hoitovakuutusjärjestelmässä 1.1.1995 alkaen.

10 Toimivaltainen sosiaaliturvakassa AOK ilmoitti heille kuitenkin joulukuussa 1994 ja tammikuussa 1995, että he eivät voineet vaatia hoitovakuutukseen perustuvia etuuksia niin kauan kuin he asuivat Ranskassa.

11 Manfred Molenaar ja Barbara Fath-Molenaar saattoivat asian Sozialgericht Karlsruhen käsiteltäväksi; he vaativat, ettei heidän tarvitsisi suorittaa hoitovakuutusmaksuja, koska he eivät voi saada vastaavia etuuksia. He väittivät tältä osin, että SGB:n XI osaston 34 §:n 1 momentin 1 kohdassa näiden etuuksien myöntämiselle asetettu asumisedellytys on perustamissopimuksen 6 ja 48 artiklan vastainen.

12 Koska Sozialgericht Karlsruhe katsoi, että asian ratkaiseminen edellyttää näiden määräysten tulkintaa, se esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko EY:n perustamissopimuksen 6 artiklaa ja 48 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että niillä rajoitetaan jäsenvaltion oikeutta perustaa osana lakisääteistä pakollista sosiaalivakuutusta hoidon tarpeen kattava sosiaaliturvajärjestelmä ja velvoittaa toisessa jäsenvaltiossa asuvat henkilöt maksamaan vakuutusmaksuja, vaikka nämä henkilöt eivät asuinpaikkansa vuoksi saa oikeutta tähän vakuutukseen perustuviin etuuksiin tai heidän oikeuttaan etuuksiin on asuinpaikan vuoksi lykätty?"

13 Kansallinen tuomioistuin pyrkii kysymyksellään selvittämään, onko perustamissopimuksen 6 artiklan ja 48 artiklan 2 kohdan vastaista, että jäsenvaltio velvoittaa alueellaan työskentelevät, mutta toisessa jäsenvaltiossa asuvat henkilöt suorittamaan hoitovakuutusjärjestelmän kaltaisen sosiaaliturvajärjestelmän maksut, vaikka tällaiseen järjestelmään perustuvia etuuksia ei kuitenkaan makseta siihen jäsenvaltioon, jossa nämä työntekijät asuvat.

14 Tähän kysymykseen annettavassa vastauksessa on otettava huomioon yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan (ks. mm. asia 368/87, Troiani, tuomio 18.5.1989, Kok. 1989, s. 1333, 20 kohta ja asia C-443/93, Vougioukas, tuomio 22.11.1995, Kok. 1995, s. I-4033, 30 kohta) taatakseen työntekijöille tosiasiallisen mahdollisuuden käyttää perustamissopimuksen 48 artiklassa vahvistettua oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen neuvoston oli EY:n perustamissopimuksen 51 artiklan mukaan otettava käyttöön sellainen järjestelmä, jonka avulla työntekijät voivat suoriutua kansallisista sosiaaliturvasäännöksistä heille mahdollisesti aiheutuvista liikkuvuuden esteistä, ja se että neuvosto on periaatteessa täyttänyt tämän velvollisuutensa antamalla sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, s. 2).

15 Näin ollen esitettyä kysymystä on tutkittava tämän asetuksen säännösten perusteella, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.6.1983 annetulla neuvoston asetuksella N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6, jäljempänä asetus N:o 1408/71), ja siten ratkaistava, kuuluuko hoitovakuutusjärjestelmän kaltainen järjestelmä asetuksen soveltamisalaan.

16 Kaikki asian käsittelyyn osallistuneet ovat yhtä mieltä siitä, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen järjestelmä kuuluu asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan.

17 Pääasian kantajat sekä Saksan, Itävallan ja Ruotsin hallitukset ovat tarkemmin sanoen sitä mieltä, että tämän järjestelmän tarjoamat etuudet voidaan katsoa kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuiksi sairausetuuksiksi.

Pääasian kantajat väittävät, että nämä etuudet voisivat olla myös saman säännöksen c alakohdassa tarkoitettuja vanhuusetuuksia.

18 Komissio katsoo sitä vastoin, että vaikka tämän järjestelmän mukaiset etuudet kuuluvatkin asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan, niiden ei voida katsoa kuuluvan yksinomaan johonkin kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa mainituista sosiaaliturvan aloista. Sen mukaan näillä etuuksilla on yhtäläisyyksiä a, b ja c alakohdassa tarkoitettuihin sairaus-, työkyvyttömyys- ja vanhuusetuuksiin eikä niitä voida pitää ehdottomasti jonakin niistä.

19 Tältä osin on todettava, että asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan kuuluvien etuuksien ja sen soveltamisalan ulkopuolelle jäävien etuuksien välinen ero perustuu ennen kaikkea kunkin etuuden keskeisiin ominaisuuksiin ja erityisesti etuuden tavoitteisiin ja myöntämisedellytyksiin, eikä siihen, pidetäänkö etuutta kansallisessa lainsäädännössä sosiaaliturvaetuutena (asia C-78/91, Hughes, tuomio 16.7.1992, Kok. 1992, s. I-4839, 14 kohta).

20 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan etuutta voidaan pitää sosiaaliturvaetuutena, jos sen myöntäminen etuudensaajille perustuu tiettyyn laissa määriteltyyn asemaan yksilöllisestä tarveharkinnasta riippumatta ja jos etuus liittyy johonkin asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti mainittuun vakuutustapahtumaan (ks. erityisesti asia 249/83, Hoeckx, tuomio 27.3.1985, Kok. 1985, s. 973, 12—14 kohta; asia 122/84, Scrivner, tuomio 27.3.1985, Kok. 1985, s. I-1027, 19—21 kohta; asia C-356/89, Newton, tuomio 20.6.1991, Kok. 1991, s. I-3017 ja em. asia Hughes, tuomion 15 kohta). Tämä luettelo on sillä tavoin tyhjentävä, että sellaista sosiaaliturvan alaa, jota luettelossa ei ole mainittu, ei voida katsoa siihen kuuluvaksi siitä huolimatta, että tätä sosiaaliturvan alaa koskevan sääntelyn mukaan tietty oikeudellinen asema antaa etuudensaajalle oikeuden etuuteen (ks. erityisesti asia C-25/95, Otte, tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3745, 22 kohta).

21 Näistä kahdesta edellytyksestä ensimmäisen osalta on selvää, että hoitovakuutusetuuksia koskevilla säännöksillä annetaan etuudensaajille tietty laissa määritelty oikeus.

22 Toisen edellytyksen osalta on todettava, että tässä asiassa hoitovakuutukseen perustuvilla etuuksilla pyritään parantamaan hoidon tarpeessa olevien henkilöiden itsenäisyyttä ja muun muassa taloudellista riippumattomuutta. Käyttöön otetulla järjestelmällä on erityisesti tarkoitus tukea ennaltaehkäisemistä ja kuntouttamista hoidon sijasta ja tukea kotihoitoa laitoshoidon sijasta.

23 Hoitovakuutuksesta korvataan kokonaan tai osittain vakuutetun hoidon tarpeesta aiheutuvat tietyt kulut, kuten kotona, erikoissairaaloissa tai -laitoksissa annetusta hoidosta aiheutuneet kulut, vakuutetulle välttämättömien varusteiden hankintakulut ja vakuutetun asunnon kunnostamiskulut, ja maksetaan kuukausittain taloudellinen tuki, jonka avulla vakuutettu voi valita vapaasti hoitomuodon ja esimerkiksi maksaa tavalla tai toisella palkkaa häntä avustaville henkilöille. Hoitovakuutusjärjestelmä kattaa lisäksi tiettyjen tällaisten kolmansien henkilöiden vakuuttamisen tapaturman, vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta.

24 Tämänkaltaisilla etuuksilla pyritään ennen kaikkea täydentämään sairausvakuutusetuuksia, joita käsitellään hallinnollisesti yhdessä, ja parantamaan tällä tavoin hoidon tarpeessa olevien henkilöiden terveydentilaa ja elämän laatua.

25 Näin ollen, vaikka tällaisilla etuuksilla onkin omia erityispiirteitä, niitä on pidettävä asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuina sairausetuuksina.

26 Esitettyä kysymystä on siten tutkittava asetuksen N:o 1408/71 niiden säännösten perusteella, jotka koskevat sairausetuuksien myöntämistä silloin, kun vakuutettu asuu muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa. Asetuksen N:o 1408/71 19 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka asuu muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella ja joka täyttää toimivaltaisen valtion lainsäädännössä asetetut edellytykset etuuksien saamiseksi — —, saa asuinvaltiossaan:

a) toimivaltaisen laitoksen puolesta luontoisetuudet asuinpaikan laitoksesta tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti ikään kuin hänet olisi vakuutettu siinä; ja

b) rahaetuudet toimivaltaisesta laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti. — — ."

27 Näistä säännöksistä ilmenevää kaksinkertaista järjestelyä sovelletaan asetuksen N:o 1408/71 25 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan mukaan myös työttömiin sekä 28 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan mukaan toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisen eläkkeen saajiin.

28 Pääasian asianosaisten ja yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneiden hallitusten näkemykset eroavat siltä osin, onko pääasiassa esillä olevia etuuksia ja erityisesti hoitoavustusta pidettävä sairausvakuutukseen perustuvina luontois- tai rahaetuuksina.

29 Saksan ja Ruotsin hallitukset väittävät, että hoitovakuutukseen perustuvat etuudet, joilla on tarkoitus taata etuudensaajille tiettyjen heidän terveydentilastaan aiheutuvien kulujen, muun muassa sairaskulujen, maksaminen, ovat sairausvakuutukseen perustuvia luontoisetuuksia, vaikka ne suoritettaisiin hoitoavustuksen kaltaisena kuukausittaisena avustuksena. Saksan hallitus väittää tältä osin, että Saksan lainsäätäjä on lakia antaessaan täsmentänyt, että hoitoavustus on luontoisetuutena suoritettava sairausetuus.

30 Pääasian kantajat, Itävallan hallitus sekä komissio katsovat puolestaan, että hoitoavustuksen kaltaiset etuudet, joilla ei ole tarkoitus kattaa tiettyjä erityisiä kuluja, ovat sairausvakuutukseen perustuvia rahaetuuksia.

31 Asiassa 61/65, Vaassen-Göbbels, 30.6.1966 antamassaan tuomiossa (Kok. 1966, s. 377, erityisesti s. 400; Kok. Ep. I, s. 263, erityisesti s. 272) yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut asetusta N:o 1408/71 edeltäneen ja samalla tavalla muotoillun siirtotyöläisten sosiaaliturvasta 25 päivänä syyskuuta 1958 annetun neuvoston asetuksen N:o 3 (EYVL 1958, 30, s. 561) osalta, että luontoisetuuden käsite ei sulje pois etuuksia, jotka etuudesta vastuussa oleva laitos suorittaa muun muassa vastaamalla itse kustannuksista tai korvaamalla ne, ja että rahaetuuden käsitteeseen kuuluvat ennen kaikkea etuudet, jotka on tarkoitettu korvaamaan sairaan työntekijän palkan menetystä.

32 Kuten edellä ja erityisesti tämän tuomion 5, 6, 7 ja 23 kohdassa on todettu, hoitovakuutukseen perustuviin etuuksiin kuuluu asianomaisen henkilön hoidon tarpeesta aiheutuvista kustannuksista ja muun muassa terveydentilasta johtuvista sairaskuluista vastaaminen tai niiden korvaaminen. Tällaiset etuudet, joilla pyritään kattamaan vakuutetun sekä kotona että erityisessä laitoksessa saamasta hoidosta, varusteiden hankinnasta ja asunnon kunnostamisesta aiheutuvat kustannukset, kuuluvat kiistatta asetuksen N:o 1408/71 19 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, 25 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 28 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen luontoisetuuksien käsitteeseen.

33 Vaikka myös hoitoavustuksella on tarkoitus kattaa tietyt hoidon tarpeesta aiheutuvat ja erityisesti kolmannen henkilön antamaan apuun liittyvät kulut eikä suinkaan korvata etuudensaajan ansionmenetystä, sillä on kuitenkin ominaisuuksia, jotka erottavat sen sairausvakuutukseen perustuvista luontoisetuuksista.

34 Ensinnäkin avustus maksetaan säännöllisin väliajoin, eikä se edellytä, että tietyt kulut, kuten hoitokulut, maksetaan etukäteen, eikä varsinkaan, että näiden kulujen suorittamisesta pitäisi esittää tositteet. Toiseksi avustuksen määrä on kiinteä, eli se ei riipu kulujen määrästä, joka on todellisuudessa aiheutunut jokapäiväisistä tarpeista huolehtimisesta. Kolmanneksi etuudensaaja voi käyttää melko vapaasti hänelle näin myönnetyt rahasummat. Erityisesti, kuten Saksan hallitus on itse todennut, etuudensaaja voi käyttää hoitoavustuksen palkitakseen perheenjäsentään tai läheistään, joka auttaa häntä vapaaehtoisesti.

35 Hoitoavustus on näin ollen rahallinen tuki, jonka avulla voidaan parantaa kokonaisvaltaisesti hoidon tarpeessa olevien henkilöiden elintasoa siten, että heidän terveydentilastaan aiheutuneet ylimääräiset kustannukset korvataan.

36 Näin ollen on todettava, että hoitoavustuksen kaltainen etuus kuuluu asetuksen N:o 1408/71 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, 25 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 28 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin rahana maksettaviin sairausetuuksiin.

37 Asetuksen N:o 1408/71 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuodon mukaan palkatulle työntekijälle, joka asuu muussa jäsenvaltiossa kuin työskentelyvaltiossa, maksetaan hänen asuinvaltiossaan hoitovakuutukseen perustuvien luontoisetuuksien kaltaisia etuuksia, mikäli asuinvaltion lainsäädännössä säädetään sellaisten luontoisetuuksien maksamisesta, joilla on tarkoitus kattaa samat vakuutustapahtumat kuin työskentelyvaltion hoitovakuutuksella, riippumatta siitä, minkänimiseen

erityiseen sosiaaliturvajärjestelmään tämä lainsäädäntö sisältyy. Asuinvaltion sosiaaliturvalaitos maksaa nämä etuudet asuinvaltion lainsäädännön mukaisesti. Sama koskee työttömiä ja eläkkeensaajia, joihin sovelletaan asetuksen N:o 1408/71 25 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 28 artiklan 1 kohdan a alakohdan perusteella muun jäsenvaltion kuin asuinvaltion lainsäädäntöä.

38 Toiseksi asetuksen N:o 1408/71 19 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan työntekijälle maksetaan hoitoavustuksen kaltaisia rahaetuuksia asuinvaltiossa, vaikka asuinvaltion lainsäädännössä ei säädettäisi tämän kaltaisista etuuksista. Työskentelyvaltion toimivaltainen sosiaaliturvalaitos maksaa kyseiset etuudet työskentelyvaltion lainsäädännössä asetettujen edellytysten mukaisesti. Sama koskee asetuksen N:o 1408/71 25 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 28 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella työttömiä ja eläkkeensaajia, joihin sovelletaan muun jäsenvaltion kuin asuinvaltion lainsäädäntöä.

39 SGB:n XI osaston 34 §:n 1 momentin 1 kohdan *kaltaisessa säännöksessä* kielletään hoitovakuutuksen rahana maksettavien etuuksien suorittaminen siirtotyöläisen asuinvaltioon ja jätetään näin ollen huomiotta asetuksen N:o 1408/71 19 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännökset. Sillä sivuutetaan myös asetuksen N:o 1408/71 25 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 28 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännökset niiden työttömien ja eläkkeensaajien osalta, joihin sovelletaan muun jäsenvaltion kuin asuinvaltion lainsäädäntöä.

40 Siirtotyöläisiä ei kuitenkaan tämän säännöksen perusteella vapauteta täysin tai osittainkaan vakuutusmaksuista, joilla hoitovakuutus rahoitetaan, eikä myöskään sillä perusteella, että asuinvaltion sosiaaliturvalaitos suorittaa hoitovakuutukseen perustuvat luontoisetuudet.

41 Missään yhteisön oikeuden säännöksessä ei aseteta toimivaltaiselle sosiaaliturvalaitokselle velvollisuutta tarkistaa, että työntekijä voi nauttia kaikista sairausvakuutuksen mukaisista etuuksista, ennen kuin hänet voidaan vakuuttaa ja häneltä voidaan periä vakuutusmaksut. Oikeus etuuksiin arvioidaan toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännössä asetettujen edellytysten mukaisesti sinä päivänä, kun tämä oikeus saavutetaan, joten vakuutusmaksun perimispäivän tilanteella ei ole tältä osin merkitystä. Sama koskee muun muassa työntekijän asuinpaikkaa, jota ei voida pitää lopullisesti vahvistettuna tekijänä hänen vakuuttamisajankohtanaan tai vakuutusmaksujen suorittamisajankohtana.

42 Vakuutusmaksuista vapauttaminen merkitsisi lisäksi sairausvakuutuksen kattamien vakuutustapahtumien määrän osalta, että vakuutettuja henkilöitä kohdeltaisiin eri tavalla riippuen siitä, asuvatko he vakuutuspaikan jäsenvaltiossa vai eivät. Se, että siirtotyöläiselle annettaisiin mahdollisuus saada vapautus, merkitsisi sitä, että toimivaltainen jäsenvaltio vaatisi siirtotyöläistä luopumaan etukäteen asetuksen N:o 1408/71 19 artiklan 1 kohdassa, 25 artiklan 1 kohdassa ja 28 artiklan 1 kohdassa käyttöön otetun järjestelyn mukaisista etuuksista. Tällainen lopputulos ei ole perustamissopimuksen eikä varsinkaan sen 6 artiklan ja 48 artiklan 2 kohdan eikä myöskään tämän viimeksi mainitun asetuksen mukainen.

43 Sairausvakuutusjärjestelmän mukaisen vakuutusmaksun suorittaminen antaa joka tapauksessa vakuutetulle työntekijälle periaatteessa oikeuden saada vastaavia etuuksia silloin, kun hän täyttää toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännössä asetetut edellytykset, lukuun ottamatta niitä edellytyksiä, jotka eivät ole yhteisön oikeuden sosiaaliturvasäännösten mukaisia. Manfred Molenaar ja Barbara Fath-Molenaar voivat näin ollen perustellusti vedota asetukseen N:o 1408/71 sen vastaisista kansallisista säännöksistä huolimatta.

44 Näin ollen esitettyyn kysymykseen on syytä vastata, että perustamissopimuksen 6 artiklan ja 48 artiklan 2 kohdan vastaista ei ole, että jäsenvaltio velvoittaa alueellaan työskentelevät, mutta toisessa jäsenvaltiossa asuvat henkilöt suorittamaan hoidon tarpeen kattavan sosiaaliturvajärjestelmän mukaisia maksuja, mutta asetuksen N:o 1408/71 19 artiklan 1 kohta, 25 artiklan 1 kohta ja 28 artiklan 1 kohta ovat sitä

vastoin esteenä sille, että hoitoavustuksen kaltaisen rahana maksettavan sairausetuuden saaminen edellyttää, että vakuutettu asuu vakuutuspaikan jäsenvaltiossa.

Oikeudenkäyntikulut

45 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan, Itävallan, Espanjan ja Ruotsin hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Sozialgericht Karlsruhen 28.3.1996 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 6 artiklan ja 48 artiklan 2 kohdan vastaista ei ole, että jäsenvaltio velvoittaa alueellaan työskentelevät, mutta toisessa jäsenvaltiossa asuvat henkilöt suorittamaan hoidon tarpeen kattavan sosiaaliturvajärjestelmän mukaisia maksuja. Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella N:o 2001/83,

19 artiklan 1 kohta, 25 artiklan 1 kohta ja 28 artiklan 1 kohta ovat sitä vastoin esteenä sille, että hoitoavustuksen kaltaisen rahana maksettavan sairausetuuden saaminen edellyttää, että vakuutettu asuu vakuutuspaikan jäsenvaltiossa.

Rodríguez Iglesias Gulmann Ragnemalm

Wathelet Schintgen Mancini

Moitinho de Almeida Kapteyn Murray

Edward Puissochet Hirsch

Jann Sevón Ioannou

Julistettiin Luxemburgissa 5 päivänä maaliskuuta 1998.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti